

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Titulus XI. De Legatis Apostolicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

ceo induuntur, ut sub Greg. XIII. Anno salutis 1575. & Clemente VIII. Anno 1600. factum est, cum septem Ecclesias invilerent extra tempus Paschale.

VI. Quando Pontifex equitat solenni situ, ut in Festo Annunciationis Deiparæ, mulis vesti Cardinales simul tunicâ rubrâ induuntur. Extra solennem equitationem pallii usus est, & mossetei supra roquetum cum pileo non Pontificali coloris, quem tempus exigit.

VII. Cum Legatus aliquis Cardinalis, vel recens creatus à Collegis suis deducitur, postquam Urbem intravit, habitu violaceo utuntur: similiter cum mulis vehuntur ad Consistorium publicum: rubro autem, quâdo ad sacella solennia. Extra tempus Adventus, Septuagesimæ, & Quadragesimæ, idem mulo, qui domi no habitus tribuitur; pluvix arcendæ lacerna superinjicitur.

VIII. Quocunq; tempore (*exceptis de quibus supra n. 2.*) in Ecclesiâ titulari alicujus Cardinalis solennis Missa agitur, habitum rubrum præferent, non obstante, quod Collegæ violaceo induti sunt: postremo nihilominus loco sedebit, nec benedictionem impertiet, nisi fortè idem

iple solegne officium peragat. Si ordinaria Missa dicatur in titulari Ecclesia aliqua, Pontifice absente, puta, in S. Sabinæ in die Cinerum; ad S. Mariam de Minerva in Festo Annunciat B. M. V. vigiliis, vel exequiis propter Principem sæcularem defunctum, Cardinalis ejus tituli eodem cum reliquis colore utetur, tenebitque locum alias sibi debitum.

IX. Cardinales Archipresbyteri trium Ecclesiarum Patriarchalium, S. Joannis Lateran. S. Petri, & S. Mariz majoris privilegiati sunt, eisdemque gaudent prærogativis in Ecclesia sua, quibus alii Cardinales in sua titulari.

X. Qui ex ordinibus religiosis assumpti sunt, ordinis habitum & colorem non mutant, excepto caputio, & bireto, quæ rubri coloris sunt ex Constitutione Greg. XIV. & quia roqueto non utuntur in sacris, ejus loco albam induunt. De Societ. Jesu Patribus aliter dicendum, quia certum habitum non gestant. In *Robert. Card. B. Arm.* eundem cum aliis Cardinalibus non Monachis habitum vidimus, quamvis infra illum nigro ordinis sui & clericali indueretur. *Claudius Vaure in Descrip. Curia Romana c. 21.*

TITULUS XI.

De Legatis Apostolicis.

I. **Q**uia ad Sedem Apostolicam non unius Provincia, sed universi orbis causæ, & negotia deferuntur, nec omnes cognosci & decidi possunt in absentia eorum, quorum

interest, necessitas exigit, per Nuncios & Legatos expedire. Mittuntur itaque auctoritate Pontificia nunc Cardinales, nunc alii de Clero, aut Curialibus Romanis, qui maximè idonei videntur. c. 1. & 2. dist.

2. *Dist. 84. c. decreto 2. q. 4. Silv. V. delegatus n. 16. Barb. in tt. de officio Legati.*

II. Legatorum tres species sunt. Alii de latere, alii nati, alii missi *Gloss. communiter allegata in c. 1. de off. legat. & c. 1. eo. in 6. Manrique q. 29. n. 2.* Legatus à latere dicitur ille, cui à Pontifice committitur certa Provincia suo nomine gubernanda, qui propterea ordinarius Provincie nuncupatur. *c. novis. de iudic. & l. un. c. de mand. Huiusmodi legati exemplo Veterum proconsulū creantur, quos ad gubernandum provincias Romanus populus mittebat. Barb. in vol. 8. Tr. Fran. Leo in thess. fori Eccl. par. 1. c. 2. Barb. in tr. de Legatis à latere.*

III. Legati nati sunt, qui legationis titulum & officium habent vigore Dignitatum ex privilegio Apostolico induktū, cuiusmodi est Archiepiscopus Cantuariensis, & Eboracensis in Anglia. In Gallia Remensis, Bituricensis, Burdigalensis, Viennensis, & Lugdun. In Italia Pisanus. In Germania olim Magdeburgensis, nunc autem Salisburgensis. *c. 1. de off. legat. Abb. n. 1. & 2. Vallens. l. 1. tit. 30. Moscon. de majest. Eccles. par. 1. c. 6.*

IV. Legati missi ordinarij non sunt Cardinales, & recepto usū Nuncii Apostolici appellantur, qualis Colonia ad Rhenū, Lucernæ in Helvetia, & Bruzellis in Belgio residere solet. Quæzunt aliqui, an jurisdictionem ordinariam habeant in provinciis suis? Hoc tempore illam nequidem Cardinales legatos à latere habere. *Fran. Leo pag. 29. tradit allegando Facultates Clem. VIII. qui adhuc Cardinalis ad Regem Polonia missus est, in quibus manifestè cavetur, ut sine præiudicio ordinariorum munere suo fungatur. At Suar. l. 4. de leg. c. 5. eos dicit habere pote-*

statem plus quàm Episcopalem & ordinariam, ut patet ex *tt. de off. legat.* quia opinio haud dubiè juri & veritati consonat quia nihil obstat, quo minus in hoc vel illo restringatur. *V. Barb. in tt. de off. leg. in it. V. Zyp. in enarr. In. Can. l. 2. de of. leg.*

V. Est alia quoq; legatorum differentia. Aliqui enim simul Judices sunt alii nudum ministerium, exercent *c. Nobiliss. D. 97. Abb. in Rubr. de off. leg.* Nam duplex generatim loquendo causa mittendi est, una, ut provincie cum potestate præsit, altera ut cum Regibus & Principibus negotia tractet. *c. Legatus de offic. Legati in 6. Azor par. 11. l. 5. c. 27. q. 5.*

VI. Ne potestas Ordinariorum, & iudicia per Legatos Apostolicos turbentur, *Con. Trid. Sess. 4. c. 20.* ita statuit. Legati quoq; de latere, Nuncii, Governatores Ecclesiastici, aut alii quorumcunq; facultatum vigore non solum Episcopos in prædictis causis (ad forum Ecclesiasticū spectantibus) impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem iis præripere non præsumant, sed nec etià contra Clericos aliasq; personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq; negligente procedant: alias eorum processus ordinationesve nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati teneantur. Ob eandem causam de beneficiis, quorum jus conferendi litigiosum est, non potest disponere.

VII. Modum creandi legatum à latere *Clund. V. aure.* Sic describit, Pontifex Senatuum coacto inquit, an, & qui mittendi videantur. Qui nominati fuerint, exeunt, & postquam approbati sunt, revertuntur, de novo legati munere per Pontificem edocendi. Illi re cognita gratias agunt,

agunt, virium & ingenii tenuitatem excusantes: acquiescunt tamen non suo magis, quam aliorum de se iudicio confidentes. Tum pedes manusque Pontificis osculantur, ac tandem ad osculum pacis quoque admittuntur. Vbi discendi tempus advenit, in Consistorium Patres iterum conveniunt, è quo cum discedendum, Legatus à latere Pontificis exit, quem ad portam civitatis usque Patres purpurati prosequuntur, & pace vicissim gratiisque impertitis recedunt. Legatus postquam Urbis portas attigit egressurus benedictionem dat, pallio rubro induitur, crucem præferri jubet, eoque ritu proficiscitur. *Gambar. de off. Legati l. 1. c. 2. Azor. l. cit. q. 1.*

VIII. Legatus Apostolicus ingrediendo civitatem suam, non nisi via ordinaria & consueta uti debet, ne à civibus derideatur, & contemnatur. *Gambar. l. 1. tit. de potest. Legati.* Bononiæ ingressus quidam dicitur per insolitam portam, quem idcirco aversis vultibus exceperunt, nec pro Legato agnoverunt. Similiter alias cæremonias servare debet. A Clero & populo solenni processione excipiendus est. Archiepiscopi, Episcopi, & Legati minores crucem sibi præferri solitam deponunt. *c. Antiqua de privil.* Antequam hospitium subeat, Cathedralē vel primariam Ecclesiam intrat, & populo benedicit. Potestatem nullam exercet, nisi prius monstrarit, legationis officium sibi demandatum esse in ea provincia exercendum. Legatis, qui Cardinales sunt, absque literis fidem adhibendam esse alii putant: alii contrarium tenent: in Gallia verò obtinuit, ut potestas illorum à Senatu regio prius discutatur, quam

permittantur ea uti *Tholos. l. 15. c. 4. n. 17. Zybaus. l. 3. Responsorum §. Mandati. Responso 1.*

IX. Legati Cardinales extra Urbem utuntur insignibus, & juribus quæ ipsis tantum conveniunt, cuiusmodi est, benedictionem dare, & anteferre crucem. Insignia sunt rubri coloris habitus, frenum, & calcaria deaurata. *Abb. in c. antiqua de privil. c. Excommunicatis de off. legati §. superest n. 6. Mosconius pag. 137. Barb. de potest. Episc. par. 1. tit. 3. c. 1.*

X. Quod potestatem Legatorum attinet 1. Statuta perpetua facere possunt, non secus atque Episcopi Ordinationes Synodales. 2. Similiter perpetuæ erunt Indulgentiæ, quas dederint. 3. Legatus à latere absolvere potest ab excommunicatione propter injectionem manuum in Clericum: ab aliis quoque nisi expressè additum sit, à nemine, quam Papa absolvi posse. Aliis Legatis id minimè licet. *c. 3. & 4. de off. Legati.* 4. Legatus pro pluribus locis, seu provinciis, in quolibet loco illarum exercere potestatem suam potest, & unius provinciæ negotia in alia expedire propter connexionem territorii. *c. Novit. ille 7. de off. leg. 5.* Legatus à latere conferre potest beneficia Ecclesiastica. *c. dilectus filius eo. tr.* Eadem beneficia sibi reservare potest: neque opus est consensu Episcopi aut patroni. Excipe beneficia, quæ ad Episcopum ut delegatum spectant. 6. Legato à latere præsentē minor legatus v. g. Provinciæ officium suum exercere non potest. *c. volentes 8. de off. leg. Az. 11. l. 5. c. 28. Selva. par. 4. q. 9. tr. de benef.*

XI. An possit Legatus in provincia sua Indulgentias concedere multi dubitant: *Suarinus IV. disp. 55. si fin. rem incertam esse pronunt.*

pronunciat, & praxin consulendam esse. *Fran. Leo in thes. so. Eccl. l. 1. c. 7. n. 18.* absolute affirmat Indulgentias à Legatis dari intra fines suæ legationis. Addit tamen, limitatam esse potestatem, ut non possit, nisi 40. dierum concedere, & annum in Dedicatione Ecclesiæ: quâ in re Episcopis æquiparantur. *Rodericus par. 2. q. 98 a. 2.* cum Gambaro docet restitutio- nem ad 40. dies factam à *Concil. Later. IV.* non pertinere ad Legatos: adeoque majores Indulgentias concedere posse. Præsumitur enim, quod quæ sunt immédia pars Apostolicæ Sedis, futurum, ut non excedant in dispensatione thesauri Ecclesiastici. *Azor. II. l. 5. c. 32. Bellarm. l. 1. de indulg. c. 11.*

XII. Ad Judicium Legati omnes causæ pertinent, quæ Ecclesiastici fori sunt, siue sacræ illæ siue profanæ reputentur: nec opus ubique, & semper consuetam judicii formam observare. De plano, simpliciter, & summarie cognoscere, ac judicare potest. *Gambar. de immun. Eccl. l. 6. c. 11. Azor II. l. 5. c. 31. Piascius par. 2. c. 5. pag. 385.*

XIII. Legatum Apostolicum dispensare posse in gradibus consanguinitatis, & affinitatis Jure Canonico tantum prohibitis. *Gofredus affirmat, teste Gambaro de off. legati l. 7. n. 375. & seq. quia in c. quod dilectio de consang. & affin. dicitur, legatum dispensasse cum quibusdam in sexto gradu, qui tunc prohibitus erat, sicuti nunc quartus. Sed alii DD. communiter negant, id posse Legatum, quam senten-*

tiam tenendam esse pronunciat *Azor. tom. II. l. 5. c. 30 q. 15. addit, causam Sanchez. l. 8. disp. 6 n. 15.* quia Legatus etiam à latere circa dispensationes ea potest solùm in provinciâ sibi commissâ, quæ potest Episcopus in suâ diocesi, quemadmodum docet *Glossa c. quia circa. V. à Sede & c. quod dilectio V. Indulgentiam de consangv. & alii multi citari ibidem.* Idem Legati tamen intra fines provinciæ sibi commendatæ facultatem dare possunt, eò modo, quo Ordinarius quilibet, alicui Sacerdoti ut assistat matrimonium contrahentibus, ut ratum & validum sit. *Con. Trid. sess. 24. de ref. Matrim. in remiss. pag. 366.* De dispensatione cum Spuriis ad ordines & beneficia Ecclesiastica legi potest. *Azor. II. l. 5. c. 30.*

XIV. Legatorum officium quatuor modis terminatur. *Primo* revocatione ultroneâ Summi Pontificis. *Secundo* tempore, pro quo missus erat, finito. *Tertio* re expedita. *Quarto* morte legati Jurisdictionem ipsius cessare ab ipso die revocationis, quamvis id Legatus ignorat. *Felinus tradit c. ex parte de rescriptis. num. 12. Ost. & Gofr. in Summa eo. 11. Gambar. de offic. Legati à lat. l. 5. pag. 278.*

*
*